

มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันมลพิษจากเรือกล :
ศึกษาเฉพาะกรณีเรือกลในคลองแสนแสบ

นายสมชาย ธรรมส์ทวิชิตน์

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-468-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I14049470

LEGAL MEASURE FOR THE PREVENTION OF POLLUTION FROM
MOTOR BOATS : A CASE STUDY OF MOTOR BOATS IN
SAEN SAEB CANAL

MR. SOMCHAI THAMSUTIWAT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-468-3

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมเพียงแผ่นเดียว

สมชาย ธรรมสุทธิวัฒน์ : มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันมลพิษจากเรือกล : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือกลในคลองแสนแสบ (LEGAL MEASURE FOR THE PREVENTION OF POLLUTION FROM MOTOR BOATS : A CASE STUDY OF MOTOR BOATS IN SAEN SAEB CANAL) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 149 หน้า.

ISBN 974-584-468-3

การวิจัยในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อหามาตรการทางกฎหมายในการป้องกันมลพิษจากเรือกล โดยศึกษาเรือกลในคลองแสนแสบเป็นตัวอย่างในการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากเรือกลประกอบด้วย (1) มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน (2) มลพิษทางน้ำ (3) มลพิษทางอากาศ (4) การพังทลายของดิน และ (5) อุบัติเหตุจากเรือหางยาว ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขได้พิจารณาจากระดับความรุนแรงของปัญหา ดังนี้

1. แก้ไข ปรับปรุง เนื้อหากฎหมายที่เกี่ยวข้องและบทกำหนดโทษ และกฎหมายลำดับรอง เพื่อการควบคุมปัญหามลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน ตลอดจนอุบัติเหตุทางน้ำ
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้ง "กองทุนคลอง" เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาคลอง
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการจัดเตรียมถังหรือสร้างบ่อสำหรับรับน้ำมันทิ้งจากเรือ เพื่อลดปัญหามลพิษทางน้ำ
4. ปรับปรุงคุณภาพน้ำมันดีเซลให้มีคุณภาพสากล เพื่อลดปัญหามลพิษทางอากาศ

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C270564 : MAJOR LAW
KEY WORD:

: LEGAL MEASURE / POLLUTION / MOTOR BOATS / SAEN SAEB CANAL
SOMCHAI THAMSUTIWAT : LEGAL MEASURE FOR THE PREVENTION OF
POLLUTION FROM MOTOR BOATS : A CASE STUDY OF MOTOR BOATS
IN SAEN SAEB CANAL. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SUNEE MALLIKAMARL,
Ph.D. 149 pp. ISBN 974-584-468-3

The objective of this research is to find legal measure for the prevention of pollution caused by motor boats. Motor boats in Saen Saeb canal is selected to be a case study.

It is found that the environmental problems caused by motor boats are (1) noise and vibration, (2) water pollution, (3) air pollution, (4) soil erosion, and (5) accident from boat traffic. The recommendation of this research is considered upon the degree of the seriousness of the problems as follows :

1. Amend the contents of the Acts concerned, and the Penalties as well as the Subordinate laws for the control of noise pollution and vibration, and prevention of water traffic accident.
2. Promote and encourage the establishment of "Canal Fund" for the conservation and improvement of canals.
3. The responsible agencies should provide containers or stored-well for keeping waste fuel from motor boats.
4. Improve the quality of Diesel oil to the international standard in order to decrease air pollution.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2536

ลายมือชื่อผู้ผลิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร. สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่ได้ให้คำแนะนำและการสนับสนุนด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์พล.ต.ท ธงชัย ไชยรักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประธาน อารีพล อาจารย์ ประเมษฐ์ พรเลิศ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าของท่านมาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนได้ให้คำแนะนำต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ ร.ต.อ. สรรเพชญ์ สุขภิมนตรี คุณวีรชน ช่างไม้งาม คุณเอกชัย ตริวิธานุรักษ์ และผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ท้ายที่สุดนี้ ขอรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดาที่ให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมผู้เขียนด้วยดีเสมอมา ขอบกพร่องใดที่มีอยู่ในวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนขออ้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญตาราง

ช

หน้า

ตารางที่ 1	อาชีพ.....	35
2	การศึกษา.....	36
3	ประสิทธิภาพการรับฟังเสียง.....	49
4	ค่ามาตรฐานระดับเสียงชุมชน.....	52
5	เสียงดังจากเรือ.....	66
6	ผลกระทบของเสียงต่อสุขภาพ ร่างกาย.....	67
7	ความปลอดภัยในการโดยสารเรือ.....	68
8	ความจำเป็นของเรือโดยสารในการมีมาตรการเพื่อความปลอดภัย.....	69
9	แนวทางการใช้มาตรการเพื่อความปลอดภัย.....	70
10	เรือเป็นสาเหตุทำให้คลองสกปรก.....	71
11	สาเหตุจากเรือที่ทำให้คลองสกปรก.....	72
12	เขม่า ควันดำ จากเรือทำให้อากาศสกปรก.....	73
13	เรือเป็นสาเหตุทำให้ตลิ่งริมคลองพังหลาย.....	74
14	สาเหตุที่ทำให้ตลิ่งพัง.....	75
15	โทษของเรือที่วิ่งในคลองแสนแสบ.....	76
16	ปัญหาที่เกิดขึ้น.....	77
17	ประโยชน์ของเรือที่วิ่งในคลองแสนแสบ.....	78
18	ผลประโยชน์จากเรือ.....	79
19	ประโยชน์กับโทษจากเรือ.....	80
20	ความต้องการให้มีเรือวิ่ง.....	81
21	ความต้องการย้ายที่อยู่อาศัยริมคลองแสนแสบ.....	82
22	ความต้องการทำงานเกี่ยวกับเรือกลของผู้ประกอบอาชีพเรือกล.....	83
23.	ค่าระดับเสียงเปรียบเทียบ.....	147

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ทำผ่านฟ้าสีลาด	137
2 ทำประตูน้ำ.....	137
3 ทำคลองตัน.....	138
4 ทำวัดศรีบุญเรือง.....	138
5 เรือหางยาว.....	139
6 เรือเครื่องกลางลำ.....	139
7 มลพิษอากาศที่ปล่อยออกจากเรือกล.....	140
8 เครื่องยนต์.....	140
9 ดินริมตลิ่งที่ถูกกัดเซาะ.....	141
10 เขื่อนปูนริมฝั่งคลองแสนแสบ.....	141
11 คลื่นจากเรือทำให้น้ำในคลองมีกลิ่นน้อยลง.....	142

คำอธิบายคำย่อ

dB	= Decibel
ISO	= International Organization for Standardization
Ldn	= Day-Night Level
Leq	= Energy Equipment Sound Level
U.S.EPA	= United States Environmental Protection Agency
WHO	= World Health Organization

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ช
คำอธิบายคำย่อ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1. ประวัติการเดินเรือและการคมนาคมทางน้ำใน ประเทศไทย	1
2. ระบบการเดินเรือและคลองในกรุงเทพมหานคร	7
3. ประเภทของเรือกลที่ใช้ในคลองแสนแสบ	18
4. ความสำคัญของปัญหาอันเกิดจากเรือกล	19
วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย	26
สมมติฐานและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย	26
วิธีดำเนินการวิจัย	32
1. การวิจัยเชิงเอกสาร	32
1.1 เอกสารทั่วไป	32
1.2 กฎหมาย	32
2. การวิจัยภาคสนาม	33
2.1 การสัมภาษณ์	33
2.2 แบบสอบถาม	33
ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย	37

บทที่ 2 ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากเรือกลในคลองแสนแสบ	38
2.1 ปัญหามลพิษจากเรือกลที่ใช้ในคลองแสนแสบ	38
2.1.1 มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน	40
2.1.2 มลพิษทางน้ำ	52
2.1.3 มลพิษทางอากาศ	54
2.1.4 การพังทลายของดิน	62
2.2 ผลกระทบจากมลพิษของเรือกลในคลองแสนแสบ	65
2.2.1 ผลกระทบต่อมนุษย์	65
2.2.2 ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	71
บทที่ 3 มาตรการทางกฎหมายในการบรรเทาและป้องกันปัญหา	87
3.1 มาตรการในการบรรเทาปัญหา	88
3.1.1 กฎหมายที่ใช้เพื่อบรรเทาปัญหา	88
3.1.2 หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย	99
3.1.3 บทกำหนดโทษตามกฎหมาย	108
3.2 มาตรการในการป้องกันปัญหา	110
3.2.1 กฎหมายที่ใช้เพื่อป้องกันปัญหา	110
3.2.2 หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย	116
3.2.3 บทกำหนดโทษตามกฎหมาย	116
บทที่ 4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	118
4.1 สรุป	118
4.2 ข้อเสนอแนะ	124
บรรณานุกรม	129
ภาคผนวก 1	136
ภาคผนวก 2	143
ภาคผนวก 3	147
ประวัติผู้เขียน	149